

teicneolaíocht

Ag obair le sonraí: táblaí, cairteacha agus an méid a insíonn siad dúinn

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh le liosta measctha de léamha an ranga in aice le tábla bán dhá cholún, agus fiafraigh cén chatagóir is airde, dar leo, ón liosta measctha amháin. Tar éis sampla oibrithe tapa den tábla agus den chairt, eagraíonn na grúpaí tacar sonraí comhroinnte an ranga i ndrúachtábla ar pháipéar cearnógach. Cuirtear na luachanna comhaontaithe isteach san uirlis idirghníomhach taifeadta sonraí chun barrachairt amháin a thógáil don rang. Taifeadann na daltaí an tábla agus an méid a thaispeánann na barraí sa Dialann Imscrúdaithe, agus ansin déanann siad tástáil an leanann maímh na ngrúpaí ón gcart i ndáiríre.

Cuspóirí foghlama

- Tacar sonraí bailithe a roghnú agus a eagrú i dtábla soiléir
- Na sonraí a chur i láthair mar chairt agus cur síos a dhéanamh ar a dtaispeánann sí
- Míniú cén fáth a gcaithfear sonraí a eagrú agus a chur i láthair go soiléir sular féidir leo ceist a fhreagairt san eolaíocht nó sa saol digiteach

Roimh an gclog: ullmhúchán

Bíodh tacar sonraí an lae inniu réidh agat roimh an gclog: logaí solais nó teochta ón micro:bit ó níos luaithe san aonad, nó suirbhé dhá nóiméad ar an súgradh amuigh (bandaí 0–15, 16–30, 31–45, 46+) a bhfuil na marcanna comhairimh déanta air cheana agus é fágtha le feiceáil. Scríobh roimh ré dhá cheann de thrí luach catagóire an tsampla oibrithe. Páipéar cearnógach, rialóirí agus pinn luaidhe do gach grúpa; an uirlis taifeadta sonraí réidh ar an gclár bán idirghníomhach.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Rogha eile ar chostas íseal
tacar sonraí an ranga (léamha micro:bit nó comhairimh suirbhé ó níos luaithe san aonad seo)	1	rang	seomra ranga	comhaireamh tapa ar an gclár ó shuirbhé ranga a dhéantar sula dtosaíonn an ceacht
páipéar cearnógach nó páipéar graif	1	dalta	seomra ranga	páipéar glan le greille tarraingthe de láimh
rialóir	1	dalta	seomra ranga	fill imill páipéir le himeall díreach a dhéanamh
peann luaidhe	1	dalta	seomra ranga	aon uirlis scríbhneoireachta
Leathanach den Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	bileog inphriontáilte a chuirtear ar fáil	páipéar glan ar a bhfuil na lipéid Tábla agus An méid a thaispeánann an chairt

Pointe sábháilteachta le faire

Ní bhaineann ach gnáthchúram do ghléasanna an tseomra ranga leis an gceacht seo, agus sin amháin má úsáidtear táibléid chun féachaint ar shonraí micro:bit a stóráladh roimhe seo. Níl aon ghuais eile sa cheacht seo.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Cuir an tacar beag céanna uimhreacha suas faoi dhó: liosta measctha agus tábla bán dhá cholún nach bhfuil air ach na ceannteidil. Ná taispeáin aon chairt chríochnaithe go fóill. Fiafraigh cén chatagóir is airde, dar leo, ón liosta measctha amháin, glac le trí nó ceithre fhreagra, agus ainmnigh os ard tacar sonraí comhroinnte an lae inniu sula mbogann tú ar aghaidh.
- **Cén fáth sonraí a eagrú?:** Léirigh sampla oibrithe amháin a oireann do thacar sonraí an lae inniu. Oibrigh meán amháin amach os ard, céim ar chéim, ansin nocht na luachanna catagóire eile a scríobh tú roimh ré agus tarraing na trí bharr go garbh. Cuir na focail tábla agus cairt in aithne agus iad á n-úsáid san obair; luaigh tacar sonraí agus patrún go fánach. Socraigh go daingean ar an gclár lipéid na gcatagóirí a bheidh in úsáid ag an rang ar fad sula dtosaíonn na grúpaí.
- **Ár dtacar sonraí a roghnú agus a eagrú:** Scríobh an péire ceannteideal samplach ar an gclár (mar shampla Áit | Meánléamh solais, nó Banda súgartha | Líon na ndaltaí). Dréachtaíonn na grúpaí tábla amháin ar pháipéar cearnógach faoi na catagóirí comhroinnte sin, ag úsáid an mheáin le haghaidh tomhais a dhéantar arís agus arís eile. Siúil timpeall ag faire ar chatagóirí a fhorluíonn, ar chealla atá ar iarraidh agus ar aonaid a imíonn ón gceannteideal samplach. Ná déantar tuar go dtí go mbeidh an dréachttábla líonta.
- **Cairt an ranga a thógáil:** Socraigh lipéad an aonaid san uirlis idirghníomhach taifeadta sonraí ar dtús, sula ndeachtaítear aon uimhreacha. Ainmnigh foinse shoiléir amháin do thábla an ranga (luachanna comhaontaithe nó dréacht amháin a glacadh leis), ansin clóscríobh na catagóirí agus na luachanna de réir mar a ghlaonn na daltaí amach iad. Tar éis duit Taispeáin cairt a bhrú, fiafraigh cén barra is airde, cad a sheasann sé dó, agus cad nach n-insíonn an chairt dúinn. Stad nuair a bhíonn easaontas ann agus seiceáil an tacar sonraí amh in ionad meán a oibriú amach ar an toirt.
- **An tábla agus an méid a thaispeánann sé a thaifeadadh:** Coinnigh tábla críochnaithe an ranga agus an bharrachairt le feiceáil agus an t-aonad fós ar taispeáint. Cuir na daltaí díreach chuig leathanach na Dialainne Imscrúdaithe chun an tábla eagraithe a chóipeáil, chun an méid a thaispeánann na barraí a scríobh, agus ansin abairt tátail amháin agus cén fáth a raibh an t-eagrú tábhachtach. Úsáid na tosaitheoirí abairte os ard: Taispeánann an chairt...; Ciallaíonn an barra is airde...; Sílim go gciallaíonn sé seo... mar...; Gan tábla, bheadh sé deacair...
- **Tástáil an maíomh:** Ná téigh siar arís ar a dtaispeánann na barraí: tá sé sin ar pháipéar cheana. Tairgeann gach grúpa maíomh amháin in abairt amháin; vótálann an rang le hordóga cé acu a leanann sé ó na barraí nó a théann sé níos faide ná iad, agus ansin míníonn dalta amháin ó gach taobh cén fáth. Cuir deireadh le seal gach grúpa trí rud amháin a ainmniú nach féidir leis an gcairt seo a insint dúinn.

Cad ba cheart a bheith le feiceáil

Ag deireadh ceachta a d'éirigh leis, beidh tábla comhroinnte amháin faoi chatagóirí socraithe, barrachairt lipéadaithe, agus scríbhneoireacht sa dialann a dhéanann idirdhealú idir breathnóireacht (an barra is airde/is ísle) agus tátal. Bí ag súil go dtiocfaidh an barra is airde leis an luach eagraithe is airde do cheist an lae inniu. De ghnáth tagann barraí aisteacha ó mheán mícheart, ó mharc comhairimh a comhaireadh faoi dhó, nó ó chatagóirí a fhorluíonn. Seiceáil an liosta amh sula dtarraingíonn tú an chairt arís.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Má tá cuma néata ildaite ar an gcairt, caithfidh an freagra a bheith fíor.** Dírigh aird siar ar an dréachttábla: má bhí na catagóirí measctha nó má bhí meán mícheart, cuirfidh na barraí dallamullóg orainn. Iarr orthu barra amháin a leanúint siar go dtí a chill féin agus an tacar sonraí amh a sheiceáil.
- **Pléann daltaí le maíomh faoi chúis amhail is gur chruthaigh na barraí é: mar shampla 'is é an banda sin an ceann is airde mar go mbíonn an t-am súgartha níos mó spraoi ansin'.** Cuir an maíomh i gcomparáid leis an gcairt agus fiafraigh cad a thaispeánann na barraí i ndáiríre (cé mhéad / cé chomh geal) seachas an rud nach féidir leo a thaispeáint (cúiseanna, neamhláithreacht, laethanta eile). Lig don rang vótáil le hordóga in ionad é a cheartú tú féin.
- **Cumann grúpaí a dtacar catagóirí féin nó a mbrí féin don cholún uimhreacha, agus mar sin ní féidir barraí an ranga a chur i gcomparáid.** Stad agus dírigh aird arís ar na lipéid shocraithe ar an gclár agus ar an bpéire ceannnteideal samplach. Eagraíonn gach grúpa i dtreo an tábla chéanna sin ar féidir cairt a dhéanamh de.

Freastal ar chumais éagsúla na ndaltaí

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tabhair lipéid na gcatagóirí comhroinnte agus an ceannnteideal samplach scríofa cheana ar pháipéar garbh, ionas nach mbeidh ar an ngrúpa ach na luachanna a líonadh isteach agus a sheiceáil go bhfuil áit amháin ag gach marc comhairimh.	• Tar éis an dréachttábla, fiafraigh cén bhearna is mó a bheidh le feiceáil nuair a bheidh siad ina mbarraí, nó cén maíomh amháin nach gcruthóidh cairt fiú.	• Fiafraigh an athródh grúpáil eile de na sonraí céanna an scéal (plé amháin, ní cairt ranga eile in iomaíocht léi) agus cuir níos mó brú orthu faoin méid nach féidir leis an gcairt a insint dúinn.

Ceangal traschuraclaim

Ceangail le snáithe Sonraí na Matamaitice: tógann agus léann na daltaí barrachairt an ranga, ag cur na mbarraí is airde agus is ísle i gcomparáid lena chéile.

